КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фонетики і практики англійської мови

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. ректора
_____ Роман ВАСЬКО
«26» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метапрагматика: проблематика і перспективи

(*назва навчальної дисципліни)*

напрям підготовки	доктор філософії
галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	035 Філологія
освітньо-наукова програма	Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство
статус дисципліни	дисципліна вільного вибору аспіранта

Форма здобуття освіти денна, вечірня, заочна
Навчальний рік 2024/2025
Семестр III
Кількість кредитів ЄКТС 3
Мова навчання українська, англійська
Форма підсумкового контролю залік

КИЇВ – 2024

Розробник:
Гнезділова Ярослава Володимирівна, доктор філологічних наук, доцент, декан факультету германської філології і перекладу

Рецензенти:
Черхава Олеся Олегівна, доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри германських і романських мов КНЛУ

Приходько Ганна Іллівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри англійської філології факультету іноземної філології Запорізького національного університету

Схвалено на засіданні кафедри англійської філології і філософії мови,
протокол № 1, від «01» серпня 2024 року

Завідувач кафедри Наталя ІЗОТОВА

Схвалено на засіданні вченої ради університету,
протокол № 2 від «26» серпня 2024 р.

Голова вченої ради Роман ВАСЬКО

1. Мета вивчення дисципліни:

Сформувати в аспірантів знання, вміння і навички про прагматику, на тлі якої розвинулася метапрагматика як один із найновітніших її підходів, що дозволить поглибити їхні філологічні знання та подискутувати про вектори її подальшого розвитку; *вмотивувати* вивчення метапрагматики, що сприятиме систематизації їхніх наукових уявлень про механізм передавання й інтерпретації повідомлень під час спілкування; *розширити* їхній дослідницький апарат за рахунок застосування (мета)прагматичних методів дослідження та *випрацювати* вміння застосовувати елементи метапрагматичного аналізу під час виконання їхніх науково-дослідних робіт, що покращить метакомунікативну компетентність у сфері академічної комунікації і культури професійного спілкування.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану) 3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:

	Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
лекції	20 год.	6 год.
семінарські заняття	10 год.	4 год.
практичні заняття	–	–
консультації	–	–
самостійна робота	60 год.	80 год.

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни

3.1. *Знати*: принципи та етапи еволюції наукових парадигм у контексті лінгвістичних студій; еволюцію та сучасний стан прагматики в сучасній лінгвістиці в ракурсі загальних принципів (принципу кооперації П. Ґрайса і принципу ввічливості Дж. Ліча) та новітніх підходів; прийоми методологічного інструментарію прагматики (комунікативно-прагматичний метод, мовленнєво-актовий аналіз), дискурсології (дискурс-аналіз, контекстуально-інтерпретаційний метод) та квантитативної лінгвістики (кількісний метод Дж. Ґрінберґа);

3.2. *Вміти*: аналізувати дискурсивні фрагменти щодо адресантно-адресатних взаємин та мовного вираження їхніх інтенцій; працювати з науковою та довідковою літературою, у тому числі англійською мовою; володіти культурою усного виступу, у тому числі у формі презентацій, брати участь у науковій дискусії; доводити наукові гіпотези, презентувати результати наукового дослідження у формі індивідуальної і групової проєктної роботи.

Для успішного засвоєння дисципліни аспіранти повинні володіти знаннями в галузі загального мовознавства, семантики, прагматики і дискурсології, сучасних методів лінгвістичних досліджень. Знання та навички, отримані внаслідок вивчення цих курсів, формують необхідну базу для опанування курсу «Метапрагматика: проблематика і перспективи» і мають високу ступінь кореляції з його змістом.

4. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна «Метапрагматика: проблематика і перспективи» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона спрямована на ознайомлення здобувачів з сучасними тенденціями у західноєвропейських дослідженнях, присвячених вивченню метамови та метаявищ, які маркують зміщення термінологічного пріоритету з металінгвістики й метакомунікації на метапрагматику.

Курс сприяє розширенню світогляду аспірантів на основі узагальнення теоретичних положень щодо витлумачення поняття метапрагматики та розуміння її як нового ступеня дослідження прагматичних явищ на рівні прагматики метакомунікативних висловлень, дискурс-аналізу та соціолінгвістики. Курс розкриває взаємозв'язок між метапрагматикою й теоріями ввічливості, мовленнєвих актів, принципами кооперації та теорією лінгвістичних ідеологій і мовної соціалізації, а також забезпечує аспірантів основним глосарієм

метапонять. У межах цього курсу здобувачі удосконалюють вміння аналізувати дискурсивні фрагменти щодо адресантно-адресатних взаємин та мовного вираження інтенцій мовців завдяки застосуванню метапрагматичного аналізу, здійснюваного у три етапи, що передбачають процедури визначення якірних засобів з огляду на їх експліцитність / імпліцитність, мета-функцій, мета-індексу та соціокультурних метадискурсивних характеристик англомовної комунікації.

Курс включає один організаційний та два змістові модулі.

У **першому змістовому модулі** аспіранти отримують відомості про метапрагматику як науку та її диференційні характеристики у порівнянні з прагматикою. Окреслено проблематику метапрагматики, схарактеризовано основні здобутки західноєвропейських дослідників, а також визначено базові поняття типу метапрагматичне знання, метапрагматична функція, метапрагматичний дискурс (метадискурс), метакомунікація, контекстуалізовані ключі / якірні засоби (якоріння), метакомунікатив.

У **другому змістовому модулі** розглядаються етапи метапрагматичного аналізу та, відповідно, методичні процедури визначення лінгвістичного статусу метакомунікативу, вимірювання ступеня метакомунікативності англомовного дискурсу та встановлення соціокультурних метадискурсивних характеристик англомовної комунікації.

5. Компетентності аспірантів, визначені навчальною дисципліною (освітнім компонентом) «Метапрагматика: проблематика і перспективи».

ІНТЕГРАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ (ІК)

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань із загальнофілологічних дисциплін (мовознавства, теорії літератури, перекладознавства, семіотики), історії їх становлення і розвитку, сучасного стану й актуальних проблем, новітніх наукових парадигм і методології філологічних досліджень (мовознавчих, літературознавчих, перекладознавчих).

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗК)

ЗК 1. Здатність до оволодіння загальнонауковим (філософським) системним світоглядом, аналізу, синтезу і генерування нових ідей.

ЗК 3. Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження на основі набуття універсальних навичок дослідника, зокрема і в міждисциплінарних галузях.

ЗК 8. Здатність до осмислення філософсько-світоглядних засад, сучасних тенденцій, напрямів і закономірностей розвитку вітчизняної і світової науки в умовах глобалізації й інтернаціоналізації.

ЗК 9. Здатність до наукового пізнання, застосування здобутих знань у практичній діяльності на засадах загальної та спеціальної методології.

ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ФК)

ФК 1. Здобуття концептуальних та методологічних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напряму.

ФК 2. Здатність збирати дані для філологічного дослідження, систематизувати та інтерпретувати їх; започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.

ФК 3. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів.

ФК 4. Здатність розв’язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи,чинників упливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та експериментальних методів; розширювати та переоцінювати вже існуючі знання і професійну практику.

ФК 5. Здатність до критичного аналізу, оцінки, синтезу, продукування нових ідей і розв’язання комплексних проблем в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 9. Здатність формулювати фундаментальну наукову проблему в галузі філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство), робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

ФК 10. Здатність визначати методологічні засади комплексного філологічного дослідження у сферах мовознавства, літературознавства та перекладознавства, самостійно розробляти й запроваджувати методологію дослідження, яка базується на результатах наукових розвідок, міжнародних стандартах і рекомендаціях. Удосконалювати методи проведення експериментальних досліджень і застосування методів статистичної та кількісної обробки одержаних результатів.

ФК 11. Здатність виявляти спільні та відмінні тенденції в розвитку лінгвістики, літературознавства й перекладознавства.

ФК 12. Здатність використовувати системні знання мови в теоретичному / практичному, синхронному / діахронному, діалектологічному, стилістичному, соціокультурному, семіотичному аспектах для аналізу та синтезу ідей, задіювати системні знання сучасних мовознавчих, літературознавчих і перекладознавчих студій у власній дослідницько-інноваційній діяльності.

Таблиця 1

Матриця відповідності компетентностей, визначених навчальною дисципліною (освітнім компонентом) «Художнє текстотворення у світлі сучасних інтерпретативних теорій» компетентностям, визначеним освітньо-науковою програмою

Компетентності, визначені навчальною дисципліною (освітнім компонентом)	Програмні компетентності												
	Інтегральна компетентність	Загальні компетентності			Фахові компетентності								
		ЗК 2	ЗК 3	ЗК 4	ФК 1	ФК 2	ФК 3	ФК 4	ФК 5	ФК 9	ФК 10	ФК 11	ФК 12
1. Здатність до оволодіння загальнонауковим (філософським) системним світоглядом, аналізу, синтезу і генерування нових ідей.	+	+											
2. Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження на основі набуття універсальних навичок дослідника, зокрема і в міждисциплінарних галузях.	+		+										
3. Здатність до осмислення філософсько-світоглядних засад, сучасних тенденцій, напрямів і закономірностей розвитку вітчизняної і світової науки в умовах глобалізації й інтернаціоналізації.	+			+									
4. Здатність до наукового пізнання, застосування здобутих знань у практичній діяльності на засадах загальної та спеціальної методології.	+				+								
5. Здобуття концептуальних та методологічних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напряму.	+					+							
6. Здатність збирати дані для філологічного дослідження, систематизувати та інтерпретувати їх; започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.							+						

7. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів.							+						
8. Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи,чинників упливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та експериментальних методів; розширювати та переоцінювати вже існуючі знання і професійну практику.								+					
9. Здатність до критичного аналізу, оцінки, синтезу, продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем в обраній галузі філологічних досліджень.	+								+				
10. Здатність формулювати фундаментальну наукову проблему в галузі філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство), робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійної практики.	+									+			
11. Здатність визначати методологічні засади комплексного філологічного дослідження у сферах мовознавства, літературознавства та перекладознавства, самостійно розробляти й запроваджувати методологію дослідження, яка базується на результатах наукових розвідок, міжнародних стандартах і рекомендаціях. Удосконалювати методи проведення експериментальних досліджень і застосування методів статистичної та кількісної обробки одержаних результатів.	+										+		
Здатність виявляти спільні та відмінні тенденції в розвитку лінгвістики, літературознавства й перекладознавства.	+											+	
Здатність використовувати системні знання мови в теоретичному / практичному, синхронному / діахронному, діалектологічному, стилістичному, соціокультурному, семіотичному аспектах для аналізу та синтезу ідей, задіювати системні знання сучасних мовознавчих, літературознавчих і перекладознавчих студій у власній дослідницько-інноваційній діяльності.	+												+

6. Результати навчання аспірантів з дисципліни (освітнього компонента) «Метапрагматика: проблематика і перспективи»

Результати навчання аспірантів з дисципліни *базуються на програмних результатах навчання, визначених освітньо-науковою програмою* «Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство».

ПРН 2. Критично аналізувати та оцінювати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження і пропонувати шляхи їх вирішення.

ПРН 3. Порівнювати і класифікувати різні наукові погляди у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію; критично аналізувати власні наукові досягнення і здобутки інших дослідників.

ПРН 4. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології.

ПРН 13. Визначати мету власного наукового дослідження, генерувати нові ідеї, мислити абстрактно, адаптуватися до нових умов і ситуацій.

ПРН 14. Формулювати фундаментальну наукову проблему в галузі філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство) та робочу гіпотезу з досліджуваної проблеми.

ПРН 15. Застосовувати принципи організації й проведення комплексних теоретичних і експериментальних досліджень в сфері філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство) з урахуванням відомих наукових розвідок, міжнародних стандартів і рекомендацій.

ПРН 16. Виявляти спільні та відмінні тенденції розвитку лінгвістики, літературознавства й перекладознавства.

Таблиця 2

Матриця відповідності результатів навчання з дисципліною (освітнього компонента) «Метапрагматика: проблематика і перспективи» програмним результатам навчання, визначених освітньо-науковою програмою

Результати навчання з дисципліни (освітнього компонента)	**Програмні результати навчання**										
	1.1	**1.2**	**1.3**	**1.4**	**2.1**	**2.2**	**2.3**	**3.1**	**3.2**	**3.3**	**4.1**
ПРН 2. Критично аналізувати та оцінювати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження і пропонувати шляхи їх вирішення.	+	+	+	+	+			+			+
ПРН 3. Порівнювати і класифікувати різні наукові погляди у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію; критично аналізувати власні наукові досягнення і здобутки інших дослідників.	+	+		+	+			+	+	+	+
ПРН 4. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології.					+				+		+

ПРН 13. Визначати мету власного наукового дослідження, генерувати нові ідеї, мислити абстрактно, адаптуватися до нових умов і ситуацій.			+	+							+
ПРН 14. Формулювати фундаментальну наукову проблему в галузі філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство) та робочу гіпотезу з досліджуваної проблеми.									+		+
ПРН 15. Застосовувати принципи організації й проведення комплексних теоретичних і експериментальних досліджень в сфері філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство) з урахуванням відомих наукових розвідок, міжнародних стандартів і рекомендацій.	+	+	+	+	+		+		+		+
ПРН 16. Виявляти спільні та відмінні тенденції розвитку лінгвістики, літературознавства й перекладознавства.	+	+	+	+	+		+		+		+

7. Відповідність програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) «Метапрагматика: проблематика і перспективи»

Таблиця 3

Матриця відповідності програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) «Метапрагматика: проблематика і перспективи»

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 2. Критично аналізувати та оцінювати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження і пропонувати шляхи їх вирішення.	*Загальнонаукові методи теоретичного пізнання*: аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення *Технологія* особистісно орієнтованого навчання *Методи* інтерактивного (комунікативного) і проблемного навчання *Методи навчання*: - інтерактивні лекційно-	Індивідуальне і групове опитування Експрес-контроль Оцінювання роботи аспірантів в групах
ПРН 3. Порівнювати і класифікувати різні наукові погляди у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію; критично аналізувати власні наукові досягнення і здобутки інших дослідників.		
ПРН 4. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології.		
ПРН 13. Визначати мету власного наукового дослідження, генерувати нові ідеї, мислити абстрактно, адаптуватися до нових умов і ситуацій.		
ПРН 14. Формулювати фундаментальну наукову проблему в галузі філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство) та робочу гіпотезу з досліджуваної проблеми.		

ПРН 15. Застосовувати принципи організації й проведення комплексних теоретичних і експериментальних досліджень в сфері філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство) з урахуванням відомих наукових розвідок, міжнародних стандартів і рекомендацій.	семінарські з використанням презентацій у форматі PowerPoint - групова наукова дискусія - ситуаційний аналіз (кейс-метод), дослідження ситуації професійної взаємодії з використанням різних методів (аналіз літературних джерел, спостережень тощо), презентація результатів виконаних досліджень *Індивідуальні завдання:* - Метапрагматичне дослідження, дотичне до теми кваліфікаційної роботи аспіранта, у вигляді творчого есе - Комплексний метапрагматичний аналіз дискурсивного фрагменту - Індивідуальні та групові презентації аспірантів за темами, дотичними до матеріалу курсу	Оцінювання індивідуальних завдань аспірантів Тематичне тестування Модульна контрольна робота Залік
ПРН 16. Виявляти спільні та відмінні тенденції розвитку лінгвістики, літературознавства й перекладознавства.		

8. Система оцінювання результатів навчання (*критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень аспірантів*)

Поточний контроль успішності аспірантів здійснюється протягом семестру. Під час опанування навчального матеріалу оцінюється аудиторна, самостійна робота та інші види навчальної діяльності аспіранта. Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок аспірантів із зазначеної теми (зокрема й самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності аспірантів здійснюється за *накопичувальною системою*.

Система оцінювання результатів навчання аспірантів
з дисципліни «Метапрагматика: проблематика і перспективи»

Види діяльності аспіранта	Аудиторна навчальна робота аспіранта					Самостійна навчальна робота аспіранта		Модульна контрольна робота
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Творче есе	Ситуаційний аналіз (кейс-метод)	
Максимальна кількість балів	5	5	5	5	5	15	10	50

Модульний контроль. Семестровому контролю з навчальної дисципліни «Метапрагматика: проблематика і перспективи» передує написання аспірантами модульної контрольної роботи.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з дисципліни
«Метапрагматика: проблематика і перспективи»

Модульна контрольна робота містить 2 завдання, кожне з яких оцінюється за 25-бальною шкалою.

23-25 балів аспірант отримує за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв’язання завдання.

18-22 бали належать аспірантові за правильну, повну, змістовну, послідовну відповідь, що містить незначні помилки у викладі теоретичного матеріалу і практичного розв’язання проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

5-17 балів виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична, є неточності і помилки в розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

14 балів і менше аспірант отримує у разі відсутності вичерпаної відповіді на питання, наявності значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань аспіранта.

Виконане завдання повинне містити такі змістово-композиційні частини: обґрунтування актуальності, викладення змісту, висновки.

Максимальна кількість балів за виконану МКР становить 50.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання аспірантів на завершальному етапі вивчення дисципліни.

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль –залік	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота аспіранта 2. Модульна контрольна робота (МКР) 3. Залік	50 50

Семестровий контроль з навчальної дисципліни «Метапрагматика: проблематика і перспективи» проводиться у формі заліку за обсягом усього навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом і графіком навчального процесу.

Оцінювання на заліку здійснюється за національною шкалою, за 100-бальною шкалою і шкалою ЄКТС. На заліку екзаменатор виставляє семестровий рейтинговий бал, оцінку за залік ("зараховано / не зараховано"), кількість балів за 100-бальною шкалою й оцінку за шкалою ЄКТС.

Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал з навчальної дисципліни 60 і вище, отримують оцінку "зараховано" і відповідну оцінку у шкалі ЄКТС без складання заліку. Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік.

Якщо аспірант на заліку отримав підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою "не зараховано", то, крім цієї оцінки, у відомості обліку успішності йому незалежно від набраного семестрового рейтингового балу виставляється оцінка FX за шкалою ЄКТС і 0 балів за 100-бальною шкалою.

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно

На заліку у графі відомості обліку успішності "Відмітка про залік" викладач виставляє:

– оцінку за залік за національною шкалою ("зараховано");

– кількість балів, що відповідає підсумковому рейтинговому балу аспіранта з навчальної дисципліни (кількість балів за 100-бальною шкалою);

– оцінку за шкалою ЄКТС (A, B, C, D, E).

В Індивідуальний навчальний план аспірант записує точну назву дисципліни (абревіатури не допускаються), кількість годин і кредитів, підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою, кількість балів за 100-бальною шкалою і оцінку за шкалою ЄКТС.

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин							
		Денна / вечірня форма				Заочна форма			
		Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
			лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота		лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота
Модуль 1									
Змістовий модуль 1. **Метапрагматика: завдання, предмет, об'єкт**									
1.1.	Зміст поняття «метапрагматика». Метапрагматика vs прагматика. Методологічні засади	72	72	-	36	36	-	36	36
1.2.	Основні здобутки західноєвропейських дослідників. Базові поняття: метапрагматичне знання, метапрагматична функція, метапрагматичний дискурс (метадискурс), метакомунікація, контекстуалізовані ключі / якірні засоби (якоріння), метакомунікатив	72	72	-	36	36	-	36	36
1.3.	Метапрагматика як рефлексивний метамовний аспект комунікації. Ключові категорії: контекст і контекстуалізація	66	66	-	30	36	-	30	36
	Разом годин за модулем 1	**46**	**10**	**6**	**30**	**46**	**4**	**2**	**40**
Змістовий модуль 2. **Етапи метапрагматичного аналізу**									
2.1.	Визначення лінгвістичного статусу метакомунікативу. Процедури вивчення експліцитних й імпліцитних метакомунікативів та ідентифікації метапрагматичних / метакомунікативних функцій	84	84	-	48	36	-	48	36
2.2.	Методичні процедури вимірювання ступеня метакомунікативності англомовного дискурсу. Критерії градації іллокутивної сили / інтенціональності метакомунікативів. Обчислення мета-індексу англомовного дискурсу за методом Дж. Ґрінберґа	70	70	-	34	36	-	34	36

2.3.	Соціокультурні метадискурсивні характеристики англомовної комунікації	56	56		20	36		20	36
	Разом годин за модулем 2	**44**	**10**	**4**	**30**	**44**	**2**	**2**	**40**
	Усього годин	**90**	**20**	**10**	**60**	**90**	**6**	**4**	**80**

10. Рекомендована література (у тому числі Інтернет ресурси)
Основна:

1. Гнезділова Я.В. (2021). Метакомунікативність англомовного письмового медіадискурсу. In *Moderní aspekty vědy: XI. Díl mezinárodní kolektivní monografie* (pp. 263-272), Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.
2. Гнезділова, Я. В. (2017). Метапрагматика та метапрагматична компетенція: основні характеристики. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Перекладознавство та міжкультурна комунікація, 4*, 29-32.
3. Гнезділова, Я. В. (2018). Етапи метапрагматичного аналізу дискурсу. *Вісник Маріупольського державного університету, 18*, 149-155.
4. Гнезділова, Я. В. (2018). Метапрагматика: соціокультурний аспект. *Філологічні трактати, 10*(2), 42-47.
5. Гнезділова, Я. В. (2021). Дискурсивна специфіка метакомунікації в теле/радіомовленні. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: "Філологія", 11*(79), 60-63.
6. Гнезділова, Я. В. (2021). Метакомунікативність англомовного розмовного дискурсу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*, *50*(1). P. 62–66.
7. Гнезділова, Я. В. (2021). Метакомунікація в англомовних усних та письмових типах дискурсу: зіставний аналіз. В *New horizons of philological science: Collective monograph* (P. 31–54). Riga, Latvia: “Baltija Publishing”.
8. Гнезділова, Я. В. (2021). Прагматика юридичного метадискурсу (на матеріалі протоколів судових засідань). *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика,* Т. 32(71), № 6, Ч. 1, 109–115.
9. Гнезділова, Я. В. (2021). Регулярна та дискурс-специфічна англомовна метакомунікація: постановка проблеми. *Нова філологія, 83*, 46-51.
10. Гнезділова, Я. В. (2021). Стратего-тактична конфігурація емоційної маніпулятивної метакомунікації. *Folia philologica*, *1*, 3-9.
11. Гнезділова, Я. В. (2022). Маніпулятивно-метакомунікативна модель англомовного публічного дискурсу. *Нова філологія, 86*, 26-34.
12. Bublitz, W. & Hübler, A. (Eds.). (2007). *Metapragmatics in use*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
13. Caffi, C. (2009). Metapragmatics. In J. L. Mey (Ed.), *Concise encyclopedia of pragmatics* (pp. 625-630). Amsterdam *et al.*: Elsevier Ltd.
14. Gnezdilova, Ya. (2021). Cognitive model of metacommunication. In *Inter- and intralinguistic contrasts.* Abstracts of 55th Linguistics colloquium, 8-11 September 2021 (pp. 23-24). Rzeszow, Poland: University of Rzeszow.
15. Gnezdilova, Ya. (2022). Cognitive and rhetoric modelling of political metadiscourse: A comparative study of B. Johnson's and V. Zelenskyy's addresses to the UK and Ukrainian

Parliaments correspondingly. In R. Vasko (Ed.) *Language. Culture. Discourse: monograph* (P. 116–132). Kharkiv: PC TECHNOLOGY CENTER.

16. Gnezdilova, Ya. (2022). Cognitive model of metacommunication: A comparative study of English and Ukrainian metadiscourse. *Lege artis. Language yesterday, today, tomorrow*. *The journal of University of SS Cyril and Methodius in Trnava*. Trnava: University of SS Cyril and Methodius in Trnava, 2022, VII (2), Special issue, p. 58-72.
17. Gnezdilova, Ya. (2024). Metamanipulation via phatic communication: a case of invalid socialisation. In *LCM: Language – Culture – Mind.* Abstracts of 10th International Conference on Language, Culture, and Mind: Celebrating Linguistic and Cultural Diversity, 11-14 July 2024 (pp. 79-80). Brno, Czech Republic: Masaryk University.
18. Gnezdilova, Ya. (June 2018). Metapragmatics of academic written discourse. *Lege artis. Language yesterday, today, tomorrow. The Journal of the University of SS Cyril and Methodius in Trnava, III*(1), 46-79.
19. Hübler, A. (2007). On the metapragmatics of gestures. In W. Bublitz & A. Hübler (Eds.), *Metapragmatics in use* (pp. 107-128). Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
20. Hübler, A. (2011). Metapragmatics. In W. Bublitz & N. R. Norrick (Eds.), *Foundations of pragmatics* (pp. 107-136). Berlin, Boston: Walter de Gruyter GmbH & Co.
21. Hübler, A., & Bublitz, W. (2007). Introducing metapragmatics in use. In W. Bublitz & A. Hübler (Eds.), *Metapragmatics in use* (pp. 1-28). Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
22. Lucy, J. A. (1993). Reflexive language and the human disciplines. In J. A. Lucy (Ed.), *Reflexive language. Reported speech and metapragmatics* (pp. 9-32). Cambridge, New York: Cambridge university press.
23. Silverstein, M. (1993). Metapragmatic discourse and metapragmatic function. In J. A. Lucy (Ed.), *Reflexive language. Reported speech and metapragmatics* (pp. 33-58). Cambridge, New York: Cambridge university press.
24. Verschueren, J. (2000). Notes on the role of "metapragmatic awareness" in language use. *Pragmatics, 10*(4), 439-456.

Додаткова:

1. Гнезділова, Я. В. (2018). Метапрагматичний аналіз академічного дискурсу. *Науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності "Львівський філологічний часопис", 3*, 64-67.
2. Adams, C., Lockton, E., & Collins, A. (2018). Metapragmatic explicitation and social attribution in social communication disorder and developmental language disorder: a comparative study. *Journal of speech, language and hearing research, 61*(3), 604-618.
3. Alamán, A. P., & Rueda, A. M. (2016). Humor and advertising in Twitter: an approach from general theory of verbal humor and metapragmatics. In L. Ruiz-Gurillo (Ed.), *Metapragmatics of humor* (pp. 35-55). Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins publishing company.
4. Ardila, J. A. G. (2008). Metapragmatic first-order politeness in peninsular Spanish. *Journal of language and communication studies, 40,* 199-215.

5. Blum-Kulka, Sh., & Sheffer, H. (1993). The metapragmatic discourse of American-Israeli families at dinner. In G. Kasper & Sh. Blum-Kulka (Eds.), *Interlanguage pragmatics* (pp. 196-223). New York, Oxford: Oxford university press.
6. Briggs, Ch. L. (1993). Generic versus metapragmatic dimensions of Warao narratives: who regiments performance? In J. A. Lucy (Ed.), *Reflexive language. Reported speech and metapragmatics* (pp. 179-212). Cambridge, New York: Cambridge university press.
7. Geert, J. (1999). *Preformulating the news: the analysis of the metapragmatics of press releases*. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins publishing company.
8. Henery, A. (2015). On the development of metapragmatic awareness abroad: two case studies exploring the role of expert-mediation. *Language awareness, 24*(4), 316-331.
9. Heyd, Th. (2012). The metapragmatics of hoaxing. In U. Busse & A. Hübler (Eds.), *Investigations into the meta-communicative lexicon of English. A contribution to historical pragmatics* (pp. 129-150). Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
10. Hongladarom, K. (2007). "*Don't blame me for criticizing you…*": A study of metapragmatic comments in Thai. In W. Bublitz & A. Hübler (Eds.), *Metapragmatics in use* (pp. 29-47). Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
11. Jacquemet, M. (2014). Metapragmatics: Gumperz's legacy in the study of language and power. *Éditions de la Maison des scinces de l'homme. Langage et société, 4*(150), 55-70.
12. Kaufman, Sh. S., Prelock, P. A., & Weiler, E. M. (1994). Metapragmatic awareness of explanation adequacy. Developing skills for academic success from a collaborative communication skills. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools, 25*(3), 174-180.
13. Kaufman, Sh. S., Prelock, P. A., & Weiler, E. M. (1997). Metapragmatic awareness of explanation adequacy II. Follow-up. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools, 28*(2), 108-114.
14. Liu, P., & Liu, H. (2017). Creating common ground: The role of metapragmatic expressions in BELF meeting interactions. *Journal of pragmatics, 107*, 1-15.
15. Liu, P., & You, X. (2019). Metapragmatic comments in web-based intercultural peer evaluation. *Intercultural Pragmatics, 16*(1), 57-83.
16. Liu, X. (2016). The Meta-pragmatic Functions of English Discourse Markers. In W. Jing, Ch. Guiran & Zh. Huiyu (Eds.), *Advances in Computer Science Research*. 7th International Conference on Education, Management, Computer and Medicine (EMCM 2016), Shenyang, China, December 29-31, 2016 (Vol. 59, pp. 1276-1280). Beijing: Atlantis Press.
17. Papazachariou, D., Fterniati, A., Archakis, A., & Tsami, V. (2018). Metapragmatic stereotypes about geographical diversity in Greece. *Journal of Greek linguistics, 18*(1), 124-154.
18. Parvaresh, V. (2016). The metapragmatic pragmemes. *Perspectives in pragmatics, philosophy and psychology. Pragmemes and theories of language use, 9*, 521-535.
19. Parvaresh, V., & Tavangar M. (2010). The metapragmatics of *and everything* in Persian. *Linguagem em (Dis)curso, Palhoza, SC, 10*(1), 133-150.
20. Pizziconi, B. (2007). Facework and multiple selves in apologetic metapragmatic comments in Japanese. In W. Bublitz & A. Hübler (Eds.), *Metapragmatics in use* (pp. 49-72). Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
21. Ruiz-Gurillo, L. (2016) Exploring metapragmatics of humor. In L. Ruiz-Gurillo (Ed.), *Metapragmatics of humor* (pp. 1-8). Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins publishing company.

22. Shilikhina, K. (2012). Metapragmatic evaluation of verbal irony by speakers of Russian and American English. *Research in Language*, *10*(3), 299-312.
23. Simpson, R. C. (2008). Metapragmatic discourse and the ideology of impolite pronouns in Thai. *Journal of linguistic anthropology*, *7*(1), 38-62.
24. Sivenkova, M. (2013). On the metapragmatics of British, German and Russian political questions and answers, In A. Fetzer (Ed.), *The pragmatics of political discourse* (pp. 21-46). Amsterdam: John Benjamins publishing company.
25. Spencer-Oatey, H. (2011). Conceptualising 'the Relational' in Pragmatics: Insights from Metapragmatic Emotion and (Im)Politeness Comments, *Journal of Pragmatics, 43*, 3565-3578.
26. Stude, J. (2007). The acquisition of metapragmatic abilities in preschool children. In W. Bublitz & A. Hübler (Eds.), *Metapragmatics in use* (pp. 199-220). Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
27. Verschueren, J. (2012). The metapragmatics of civilized belligerence. In U. Busse & A. Hübler (Eds.), *Investigations into the meta-communicative lexicon of English. A contribution to historical pragmatics* (pp. 111-128). Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
28. Williams, P. C. (2019). Appeals to semiotic registers in ethno-metapragmatic accounts of variation. *Journal of Linguistic Anthropology, 29*(3), 294-313.
29. Wilson, J. (1998). Lying, politics and the metalinguistics of truth. In A. Jaworski, N. Coupland & D. Galasinski (Eds.), *Metalanguage: social and ideological perspectives* (pp. 147-164). Berlin: Mouton de Gruyter.

11. Додаткові ресурси (*за наявності*):

http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.465.250&rep=rep1&type=pdf	Collins, A., Adams, C., & Clarke, E. (2009). *Assessing metapragmatic awareness in school age children with pragmatic language impairment and children with typical language development*.
https://go.gale.com/ps/anonymous?id=GALE%7CA106585391&sid=googleScholar&v=2.1&it=r&linkaccess=abs&issn=13670069&p=AONE&sw=w	Jorda, S., & Pillar, M. (2003). Metapragmatic awareness and pragmatic production of third language learners of English: a focus on request acts realization. *International journal of bilingualism, 7*(1).
https://jurnal.uns.ac.id/prosiding prasasti/article/view/1576/0	Laila, M., Subroto, D. E., Tarjana, S. S., & Sumarlam, S. (2016). *Metapragmatic function of speech acts in institutional discourse: a case study of discussion Indonesia lawyers*.
https://www.sas.upenn.edu/~gurban/pdfs/Urban-Metasemiosis_and_Metapragmatics.pdf	Urban, G. (2006). *Metasemiosis and metapragmatics* (pp. 88-91).
https://doi.org/10.1097/00011363-198703000-00007	Wilkinson, L. C., & Milosky, L. M. (1987). School-age children's metapragmatic knowledge of requests and responses in the classroom. *Topics in Language Disorders, 7*(2), 61-70.